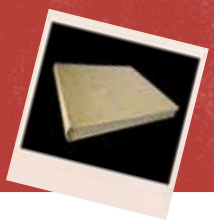

1. december

PERSONERNE I HISTORIEN

Fælles:

Start med at tage en snak om personerne i historien.
Vis kopiark 1 med illustrationer af personerne på tavlen.

Nikolaj – lillebror på otte år.
Maria – storesøster på 11 år. De bor alene med deres mor mellem St. Merløse og Tølløse.
Mor (Birgitte) - er alvorligt syg og indlægges på Rigshospitalet.
Far (Johannes) – har ikke set børnene i otte år. Bor i København. Skal passe Maria og Nikolaj.
Mormor – bor på i Dianalund. Sidder i kørestol.
Martha – mormors søster. Er tit med til fødselsdage, mm. Børnene kan ikke lide hende.

Aktivitet:

Lav Nikolaj og Marias stamtræ. Skriv de forskellige familiemedlemmers navne ind i pynt på juletræet. Brug skabelonerne på kopiark 2 og 3. Nikolaj og Maria skrives fx i stjerner og sættes i toppen. De andre familiemedlemmer sættes længere nede. Jo ældre de er, jo længere nede på træet skal de hænge.

Eleverne kan nu lave deres eget stam-jule-træ. De yngste elever kan nøjes med at tegne dem, de er tættest på – fx deres eget navn som stjernen i toppen, og så søskende og mor og far. Måske kan de komme længere ud i familien. Hvis nogen synes, de har en lille familie, er det jo ikke helt rigtigt. Alle har et kæmpe "bagkatalog" af bedste-, olde- og tipoldeforældre, og hvor mange tipoldeforældre er det nu lige man har ...?

Farvelæg og hæng juletræerne op, så de kan pynte i klassen.

I SKAL BRUGE:

Kopiark 1 kan vises på tavlen.
Kopiark 2 og 3 til hver elev.

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk

6

BAGGRUNDSVIDEN OM JULETRÆET

Juletræet i Danmark
Det første danske juletræ blev angiveligt tændt i 1808 på Holsteinborg gods på Sydsjælland. På godset sad lensgreve F.A. Holstein, som med sine tyske rødder givetvis var årsagen til, at den tyske tradition fandt vej til godset. Holsteneren Martin Lehmann (1775-1856, Orla Lehmanns far) er den første, man kender, der indførte skikken i København. Det skete i 1811.

N.F.S. Grundtvig, H.C. Andersen og juletræet
I 1817 skrev N.F.S. Grundtvig i sit tidsskrift Dannevirke, at "Juletræet er Udtryk for udvandet Kristendom". Han ændrede dog hurtigt opfattelse. Kort efter skrev han digtet "Jule-Træet", som satte juletræstraditionen ind i en kristen kontekst. Det blev første gang trykt i december 1823 i Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn og var med til at øge københavnernes kendskab til juletræet. Også H.C. Andersens eventyr fra 1844 om Grantræet, der længtes efter at komme ind i stuen og blive pyntet, var med til at udbrede traditionen.

Dansen rundt om juletræet og julesalmer
I Danmark har det siden anden halvdel af 1800-tallet været almindeligt, at man går rundt om træet med hinanden i hænderne, mens man sammen synger udvalgte julesalmer. Populære sange herudover er Peter Fabers og Emil Hornemans verdslige Højt fra træets grønne top (1848), hvis tekst er blevet et veritabelt katalog over klassisk juletræspynt. På grund af sangens nationalt anspændte tilblivelsestidspunkt pynter man stadig med militærtrommer og dannebrogsguirlander.

Uden for København
Uden for København var det i lærer- og præstehjem, at juletræet først blev indført. Dér havde man kontakterne til København og til de kredse, der ikke blot selv havde juletræ, men som også skrev om dem i tidens magasiner og dagblade, almanakker og julebøger. Først omkring 1900 var juletræet indført i de fleste hjem.

Produktion af juletræer
Danmark er den største europæiske eksportør af juletræer. I 2019 blev der produceret 12 millioner juletræer i danske plantager og skove. Af disse gik 10,5 millioner til eksport. De fleste af disse sælges til Tyskland.

(LEX.DK/juletræ)